

Korduma kippuvad küsimused maapiirkondade perede elutingimuste parandamise toetuse kohta

Maapiirkondades elavate perede elutingimuste parandamise toetuse eesmärk on aidata parandada nende Saaremaa valla maapiirkondades alaliselt elavate perede elutingimusi, kes ei kvalifitseeru hajaasustuse programmi toetuse saajaks. Toetust saab kasutada veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamiseks ja parendamiseks.

Allpool leiad vastused olulisematele toetuse taotlemisega seotud küsimustele.

1. Millal on taotlusvoor avatud?

Taotlusvoor on avatud korra aastas üldjuhul maist juunini. Taotlusvooru avamise ja taotluste esitamise tähtaja määrab Saaremaa Vallavalitsus igaks aastaks eraldi. Info taotlusvooru avamise, taotluste esitamise tähtaja, vooru eelarve, maksimaalse toetussumma ja eelistatud sihtrühmade kohta avaldatakse Saaremaa valla veebilehel, vallalehes ja valla sotsiaalmeediaplatformidel. Taotlemiseks vajalikud dokumendivormid on leitavad toetusmeetme veebilehelt.

2. Kes saab toetust taotleda?

Toetust saab taotleda füüsiline isik, kelle alaline ja rahvastikuregistrijärgne elukoht on vähemalt taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist majapidamine, millele toetust taotletakse. Elukoht peab säilima kuni toetuslepingu lõpptähtajani.

Taotlejal ei tohi olla riiklike ega kohalike maksude maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui maksuvõlg on ajatatud.

3. Millistele majapidamistele on toetus mõeldud ja kas toetust saab taotleda ka alevikus või tiheasustusalal?

Jah. Toetus on mõeldud **Saaremaa valla maapiirkonnas ehk väljaspool Kuressaare linna asuvatele majapidamistele**, mis ei kvalifitseeru hajaasustuse programmi toetuse saajaks. Toetust saab taotleda muu hulgas juhul, kui majapidamine asub tiheasustusalal, toimiva ühisveevärgi või -kanalisatsiooniga alal või reoveekogumisalal. Seega ei välista alevikus või muul tiheasustusalal asumine toetuse taotlemist.

4. Kas toetuse taotleja peab olema kinnistu omanik?

Ei pea. Toetust võib taotleda ka juhul, kui majapidamine ei kuulu taotlejale, kuid see kuulub määruuses nimetatud **lähisugulasele või hõimlasele**. Lähisugulaseks loetakse vanem, laps, lapselaps, vend, õde ja vanavanem ning hõimlaseks abikaasa, abikaasa vanem, vend, õde või laps.

Oluline on, et taotleja alaline ja rahvastikuregistrijärgne elukoht oleks toetust saavas majapidamises ning muud määruuses sätestatud tingimused oleksid täidetud.

5. Kas toetust saab taotleda alles ehitatava elamu jaoks?

Ei. Toetust ei saa taotleda hoonestamata kinnistule ega elamule, mida alles ehitatakse ja mida ei kasutata veel alalise elukohana.

Toetust saab taotleda **olemasoleva majapidamise elutingimuste parandamiseks**. Majapidamine peab olema taotleja alalises ja aastaringses kasutuses ning taotleja rahvastikuregistrijärgne elukoht peab olema selles majapidamises vähemalt taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist kuni toetuslepingu lõpptähtajani.

Seega ei piisa toetuse taotlemiseks sellest, et kinnistule on kavandatud elamu või selle ehitamisega on juba alustatud. **Toetuse taotlemise ajal peab majapidamine olema taotleja tegelikult alalises kasutuses oleva elukohana.**

Lisaks ei toetata tegevusi, mis on seotud ebaseaduslikult ehitatud elamu teenindamisega.

6. Mida selle toetusega teha saab?

Toetust saab taotleda **veevarustus- või kanalisatsioonisüsteemi rajamiseks või parendamiseks**.

Toetatavad tegevused võivad olla näiteks puur- või salvkaevu rajamine või puhastamine, veetorustiku rajamine, vee pumpamiseks või puhastamiseks vajalike seadmete soetamine ja paigaldamine, ühisveevärgiga liitumine, kogumismahuti või omapuhasti rajamine, kanalisatsioonitorustiku rajamine ning ühiskanalisatsiooniga liitumine.

7. Kui suur on toetus ja kui suur peab olema omafinantseering?

Toetus võib moodustada kuni **50% projekti abikõlblikest kuludest**. Taotleja ja kaastaotlejate oma- ja kaasfinantseering peab kokku moodustama vähemalt 50% projekti abikõlblikest kuludest.

Maksimaalse toetussumma ühe majapidamise kohta määrab vallavalitsus igaks taotlusvooruks eraldi. Näiteks 2026. aasta taotlusvoorus oli maksimaalne toetussumma ühe majapidamise kohta **4500 eurot**.

8. Kas toetust saab taotleda korterelamule?

Jah. Korterelamu veevarustus- või kanalisatsioonisüsteemi rajamiseks või parendamiseks saab toetust taotleda juhul, kui vähemalt **50% korterelamus elavatest leibkondadest vastab toetuse taotlejale kehtestatud nõuetele**.

See tähendab muu hulgas, et nõuetele vastavate leibkondade liikmete alaline elukoht peab rahvastikuregistri andmetel olema toetatavas majapidamises vähemalt taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist kuni toetuslepingu lõpptähtajani.

Taotlusele tuleb lisada **teiste korteriomanike kirjalik nõusolek** toetuse taotlemiseks ja toetusega kaasnevate kohustuste täitmiseks.

9. Kas mitu majapidamist saavad esitada ühise taotluse?

Jah. Ühise veevarustus- või kanalisatsioonisüsteemi rajamiseks või parendamiseks võivad projektis osaleda mitu majapidamist.

Sellisel juhul esitab taotluse üks taotleja ning teised projektis osalevad majapidamised märgitakse kaastaotlejatena. Kõik toetust saavad majapidamised peavad vastama määruses sätestatud nõuetele.

Veevarustussüsteemi projekti puhul, mida rahastavad lisaks taotlejale ka kaastaotlejad, tuleb taotlusele lisada **kaastaotlejatega sõlmitud notariaalne tähtajatu veekasutuskord**.

Kui rajatav või parendatav veevarustus- või kanalisatsioonisüsteem läbib mitut kinnistut, tuleb taotlusele lisada **notariaalne kokkulepe reaalservituudi seadmiseks**, mille kohaselt kinnistu omanik on kohustatud taluma tema kinnistut läbivat veevarustus- või kanalisatsioonisüsteemi. Mitme majapidamise ühise projekti puhul arvestatakse toetuse maksimaalset suurust **iga toetatava majapidamise kohta eraldi**.

10. Kui suur on toetus korterelamu või mitut majapidamist hõlmava projekti puhul?

Maksimaalse toetuse suuruse **ühe majapidamise kohta kinnitab Saaremaa Vallavalitsus igaks taotlusvooruks**.

Mitut majapidamist hõlmava projekti puhul arvestatakse toetuse maksimaalset suurust iga toetatava majapidamise kohta eraldi.

Korterelamu puhul võetakse toetuse maksimaalse summa arvestamisel majapidamistena arvesse ainult need korterelamus elavad leibkonnad, kes vastavad toetuse taotlejale kehtestatud nõuetele. Näiteks kui nõuetele vastab kolm korterelamus elavat leibkonda, saab toetuse maksimaalse summa arvestamisel lähtuda kolmest majapidamisest.

Toetus võib moodustada kuni **50% projekti abikõlblikest kuludest** ning taotleja ja kaastaotlejate oma- ja kaasfinantseering peab kokku moodustama vähemalt **50% projekti abikõlblikest kuludest**.

Toetuse tegelik suurus sõltub seega projekti abikõlblikest kuludest, projektis osalevate nõuetele vastavate majapidamiste arvust, taotlusvooruks kehtestatud maksimaalsest toetussummast ning taotluse kohta tehtud rahastamisotsusest.

11. Millised dokumendid tuleb taotlusele lisada?

Taotlusele tuleb lisada **vormikohane projekti eelarve, projekti tegevuste kirjeldus, oma- ja kaasfinantseeringut tõendav garantiikiri ning kaks võrreldavat hinnapakumust**.

Sõltuvalt projekti tegevustest tuleb taotlusele lisada ka **ehitusluba või ehitusteatis**.

Veevarustussüsteemi projekti puhul tuleb vajaduse korral esitada ka **joogivee kvaliteeti tõendav veeanalüüs**. Veeanalüüs on nõutav, kui projekti eesmärk on parandada olemasolevast veevarustussüsteemist saadava joogivee kvaliteeti, rajada veetorustik olemasolevast kaevust, paigaldada olemasolevasse kaevu pump või rajada olemasoleva kaevu asemele uus kaev

põhjusel, et olemasoleva kaevu vee kvaliteet ei vasta joogivee nõuetele. Analüüs tuleb teha Terviseameti poolt vajalikuks peetavas ulatuses.

Kui veevarustussüsteemi projekti rahastavad lisaks taotlejale ka kaastaotlejad, tuleb esitada **kaastaotlejatega sõlmitud notariaalne tähtajatu veekasutuskord**. Kui rajatav või parendatav veevarustus- või kanalisatsioonisüsteem läbib mitut kinnistut, tuleb lisada **notariaalne kokkulepe reaalservituudi seadmiseks**.

Neid notariaalseid dokumente ei pea tingimata esitama koos taotlusega. Kui taotlus rahuldatakse tingimuslikult, annab vallavalitsus nende esitamiseks aega kuni **kaks kuud**. Toetusleping sõlmitakse pärast nõutud dokumentide esitamist ja tingimuste täitmist.

Korterelamu puhul tuleb taotlusele lisada ka **teiste korteriomanike kirjalik nõusolek** toetuse taotlemiseks ja määruses sätestatud kohustuste täitmiseks.

Kui taotluses või sellele lisatud dokumentides esineb puudusi, annab vallavalitsus nende kõrvaldamiseks tähtaja, mis võib olla kuni **10 tööpäeva**.

12. Kas hinnapakkumised peavad olema täpselt sama lahenduse kohta?

Hinnapakkumised peavad olema piisavalt võrreldavad, et oleks võimalik hinnata kavandatavate tööde, seadmete ja maksumuse põhjendatust.

Kui pakkujad pakuvad tehniliselt erinevaid lahendusi, tuleks taotluses põhjendada, miks valitud lahendus on konkreetse majapidamise jaoks kõige sobivam ja otstarbekam. Hindamisel arvestatakse nii valitud lahenduse vajalikkust ja otstarbekust kui ka projekti eelarve põhjendatust.

Kui valitakse pakkumus, mis ei ole kõige odavam, tuleb valikut põhjendada. Valitud pakkumuse maksumus peab olema põhjendatud.

13. Kas töödega võib alustada enne toetuse saamise otsust?

Üldjuhul ei või. Projekti tegevustega võib alustada pärast rahastamisotsuse tegemist ja toetuslepingu sõlmimist.

Erandiks on määruses nimetatud ettevalmistavad kulud. Uuringute, projekteerimise, riigilõivude, notaritasude ja veeanalüüside kulud võivad teatud juhtudel olla abikõlblikud ka enne toetuslepingu sõlmimist.

14. Kas kõik nõuetele vastavad taotlused saavad toetuse?

Ei. Esmalt kontrollitakse taotleja ja taotluse nõuetele vastavust. Nõuetele vastavaid taotlusi hindab vallavalitsuse moodustatud komisjon.

Hindamise tulemusel koostatakse taotlustest pingerida ning toetust antakse pingerea alusel taotlusvooru eelarve piires. Seetõttu ei taga nõuetele vastav taotlus automaatselt toetuse saamist.

15. Mille alusel taotlusi hinnatakse?

Taotluste hindamisel arvestatakse nelja kriteeriumi:

1. investeeringu vajalikkus ning tegevuste ja kulude põhjendatus – **30%**;
2. kuni 18-aastaste ja valla eelistatud sihtrühmadesse kuuluvate inimeste arv majapidamises – **20%**;
3. taotletava toetuse suurus ühe kasusaaja kohta – **10%**;
4. leibkonna jaoks laheneva kitsaskoha olulisus – **40%**.

Kõige suurema kaaluga on seega see, kui oluline on projektiga lahendatav probleem leibkonna elutingimuste seisukohalt. Hindamisel võrreldakse kitsaskoha teravust ka teistes taotlustes kirjeldatud probleemidega.

16. Mida tasub taotluses probleemi kirjeldamisel välja tuua?

Probleemi kirjeldus peaks olema võimalikult **konkreetne ja faktiline**. Selgitada tuleks:

- milline on olukord majapidamises praegu;
- milline probleem vajab lahendamist;
- kuidas mõjutab probleem majapidamises elavate inimeste igapäevast elu;
- kuidas kavandatav investeering probleemi lahendab;
- miks on valitud just kavandatav tehniline lahendus;
- miks on projekti maksumus põhjendatud.

Hindamisjuhendi järgi saab investeeringu vajalikkuse ja põhjendatuse kriteeriumis kõrgeima hinde projekt, mille tegevused täidavad projekti eesmärgi ja lahendavad kirjeldatud probleemi täielikult ning mille investeering on otstarbekas ja maksumus põhjendatud.

17. Mis saab siis, kui projekti tegelik maksumus muutub?

Kui projekti tegelik maksumus kujuneb kavandatud suuremaks, ei suurene määratud toetussumma automaatselt ning täiendavad kulud tuleb üldjuhul katta toetuse saajal.

Kui projekti tegelikud abikõlblikud kulud kujunevad kavandatud väiksemaks, võib väheneda ka väljamakstav toetussumma.

Kui pärast toetuse saamist tekib vajadus muuta projekti tegevusi, tehnilist lahendust või eelarvet, tuleks **enne muudatuste tegemist võtta ühendust vallavalitsusega**, et selgitada välja muudatuse lubatavus ja vajadus muuta toetuslepingut.

18. Millal makstakse toetus välja?

Pärast toetuslepingu sõlmimist makstakse toetuse saajale **90% määratud toetussummast**. Ülejäänud **10% makstakse pärast projekti lõpparuande kinnitamist**.

19. Mis ajaks peavad tööd olema teostatud?

Tööd peavad olema teostatud ja nende eest ka tasutud toetuse saamise aasta **31. detsembriks**.

20. Mida tuleb teha pärast projekti lõpetamist?

Pärast tööde lõpetamist tuleb vallavalitsusele esitada **toetuse kasutamise aruanne koos nõutavate kulu- ja maksedokumentidega**. Vajaduse korral tuleb lisada ka projekti lõpetamise järgne veeanalüüs ning muud projekti tulemust tõendavad dokumendid.

Aruanne tuleb esitada **ühe kuu jooksul pärast projekti lõppkuupäeva**.

21. Kas tööde eest võib maksta sularahas?

Ei. Töövõtjale või teenuse osutajale tuleb tasuda **pangaülekandega**. Sularahas tehtud makseid ei saa projekti nõuetekohase kuluna tõendada.